

ریزافزایی خرما - رویان زایی رویشی و باززایی

علی اکبر حبشی، مینا کاویانی، امیر موسوی، علیمردان رستمی

موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر، پژوهشکده بیوتکنولوژی کشاورزی، بخش کشت بافت و انتقال ژن و پژوهشگاه ملی مهندسی ژنتیک

به منظور بهینه‌سازی و تعیین بهترین ترکیب هورمونی و محیط کشت برای ریزازدیادی در خرما (*Phoenix dactylifera L.*) از بافت‌های جوان و مرستمی جدا شده از پاجوش‌های ۲ تا ۳ ساله ارقام کبکاب، استعمران، پیارم و برهی به عنوان ریزنمونه استفاده شد. ریزنمونه‌ها بعد از ضد عفونی در محیط MS حاوی مقادیر مختلف از 2,4-D، NAA و Zip به عنوان محیط کالوس‌زایی در تاریکی در دمای 27 ± 1 درجه سانتی‌گراد قرار داده شدند. بیشترین و بهترین تحریک کالوس‌زایی برای ارقام مختلف در محیط حاوی ۱۰۰ میلی‌گرم در لیتر 2,4-D، ۲۰ میلی‌گرم در لیتر NAA و ۳ میلی‌گرم در لیتر Zip به دست آمد. رقم کبکاب نسبت به ارقام دیگر از واکنش بهتری (۸۷/۲۵ درصد) نسبت به محیط کالوس‌زایی برخوردار بود. بعد از ازدیاد کالوس به منظور القای جنین‌زایی، کالوس‌ها در محیط جنین‌زایی حاوی مقادیر مختلف BAP، کابینیتین و NAA در روشنایی در دمای 27 ± 1 درجه سانتی‌گراد قرار داده شدند. بهترین محیط برای جنین‌زایی سوماتیکی حاوی ۲ میلی‌گرم در لیتر BAP، ۲ میلی‌گرم در لیتر کابینیتین و ۰/۱ میلی‌گرم در لیتر NAA بود. ارقام کبکاب و استعمران نسبت به دو رقم دیگر از جنین‌زایی بالاتری برخوردار بودند. جنین‌های رویشی به منظور ریشه‌دار شدن در محیط MS بدون هورمون قرار داده شدند. گیاهچه‌های ریشه‌دار شده در شرایط کنترل شده برای سازگار کردن به گلدان و در نهایت به گلخانه منتقل شدند.